

ИНСОН ВА КОНУН

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI ХУҚУҚИЙ, ИЖТИМОЙ-ОММАБОП ҲАФТАЛИК ГАЗЕТАСИ

1996 йил 30 январдан
ЧИҚА БОШЛАГАН

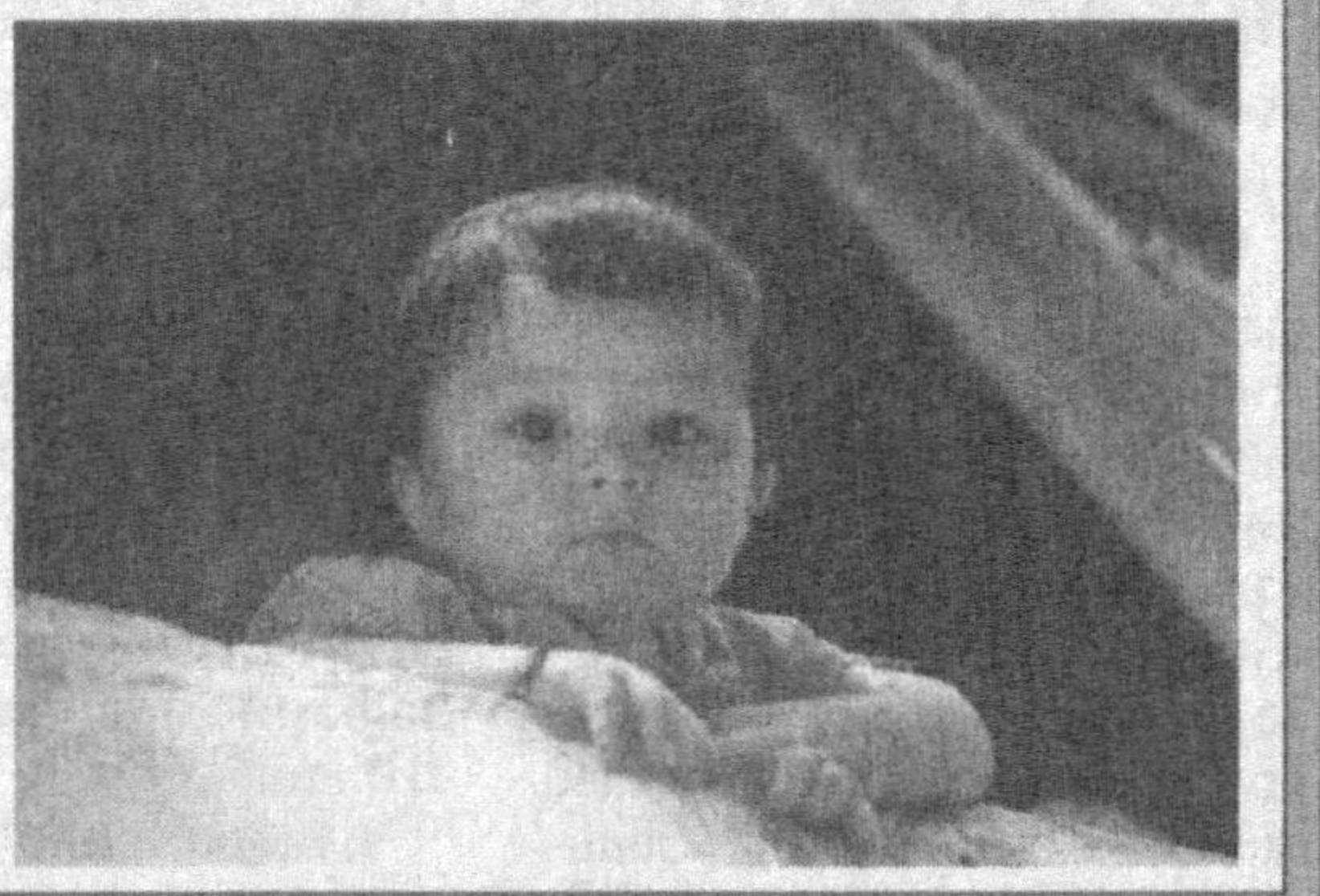
1999 йил
2 ФЕВРАЛ, СЕШАНБА

№ 5 (105)

Сотувда эркин
нархда

ГАЗЕТАМИЗ УЧ ЁШГА ТЎЛДИ

Маълумингизки, «Инсон ва қонун» газетаси 1996 йил 30 январдан чиқа бошлаган. Бугун эса биз – Бирлашган таҳририят жамоаси ва газетанинг минг-минглаб муштарийлари унинг навқирон 3 ёшини нишонлаётимиз.

БУГУНГИ СОНДА:

«ОПЕР ГРУППА»НИНГ
НАЙРАНИ

2-бет

СОХТА
ХОДИМИНИНГ
ФОШ БЎЛИШИ

3-бет

Diqqat, «Ixtiro»!
«ПАЛАТОРТАР»

4-бет

Anjuman

РЕСПУБЛИКА АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИДА

1999 йил 27 январ куни вазирликнинг кенгайтирилган ҳай'ат мажлиси бўлиб ўтди.

Йиғилишда вазирликнинг таркибий тармоқ раҳбарлари ва масъул ходимлари, Қорақалпоғистон Республикаси Адлия вазири, Олий Суди раиси ўринбосари, вилоятлар ва Тошкент шаҳар адлия ва суд идоралари раҳбарлари, Тошкент Давлат юридик институти, республика ҳуқуқий маърифат тарғиботи Маркази, юридик коллежи, Ўзбекистон Юристар малакасини ошириш Маркази, Криминалистика Маркази, Судлар Ассоциацияси, Адвокатлар уюшмаси мутасаддилари, бошқа бир қатор меҳнат ва ўқув жамоалари ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Ҳай'атда Адлия вазирининг ўринбосари М.Жалилов «Республика адлия ва суд идоралари фаолиятининг 1998 йил якунлари ва олинда турган вазифалар» мавзусида маъруза қилди.

Таъкидландики, мамлакат ҳуқуқий базисини яратиш, республикамизнинг демократик тараққиёти, инсон ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя этиш, оммавий ҳуқуқий онги ва маданиятини шакллантириш, ҳуқуқий механизملардан малакали фойдаланиш ва одил судловни таъминлаш йўлида адлия ва суд идоралари кенг қўламли фаолият кўрсатдилар. 100 дан ортиқ

қонун лойиҳалари, 1500 дан ортиқ қонун ости актилари юзасидан ҳуқуқий хулосалар берилди. Ер, Оила Кодекси, «Виждон эркинлиги ва диний таъқиқлар тўғрисида», «Хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятини давлат томонидан назорат қилиш тўғрисида» ги каби ўнлаб Қонунлар қабул қилиниши да фаол қатнашилди. Уларнинг амалда ишлагани таъминлашда изчил тadbирлар амалга оширилди. Суд ва адлия идоралари учун моддий техника базаси яратиш ва малакали кадрлар билан таъминлаш каби таъқиқий тadbирларга катта эътибор берилди. Судларда жиноят ишлари бўйича асосан қонуний ҳукм чиқарилиши таъминланди, қамоқ билан боғлиқ жазо тайинлаш ҳоллари сезиларли камайди. Минглаб фуқаролик ишларида ечим топилиди, нотариатларда ярим миллиондан ошмиқ сотиш фактлари юзасидан аҳолига зарари етказиб берилди.

Шу билан бирга, ҳали жиддий нуқсон ва камчиликлардан ҳоли бўлинган эмас. Айрим адлия идоралари ва судларда масъулиятсизлик, сансоарлик, ноқонуний ҳукм ва қарорлар қабул қилиш фактлари мавжуд. Бундан фуқаролар норозилиги ва ариза-бошқилар келиб чиқиши табиий. Ҳамон калдрлар тайёрлаш, танлаш ва тайинлашда нуқсонларга йўл қўйилапти. Ўтказилган тadbирлар жиддий таъқиқларни олиштиришнинг оддини олишда қўйилган самарани бермапти.

Утган йилда 36 нафар судьяга нисбатан лавозимдан бўшатилишга қатъий қарорлар кўрилишига қарамасдан, Тошкент шаҳри, Самарқанд, Қашқадарё, Бухоро вилоятларида вазият ижобий тус олмаяпти. Бошқа вилоятлар

Bozor - yurt ko'zusi

Аздалан бозорлар юрт кўзуси бўлиб келган. Шу боисдан ҳам кейинги йиллар мамлакатимизда бозорлар фаолиятини ташкил этиш ва халқимизни ҳуқуқий ҳужжатлардан малакали фойдаланиш ва одил судловни таъминлаш йўлида адлия ва суд идоралари кенг қўламли фаолият кўрсатдилар. 100 дан ортиқ

эътибор бозорлар маъмуриятларининг бевосита қишлоқ хўжалиги корхоналари, фермер ва деҳқон хўжалиқлари томонидан шартномаларнинг қонунга мос равишда тузилиши ва шартнома мажбурийларининг бажарилишига қаратилмоқда.

Бу борада Бухоро вилояти адлия бошқармаси томонидан аниқланган нотўғри тузилган 689 та шартномалардан 515 таси ҳам қайтадан тузирилди.

(Давоми 3-бетда)

Хурматли ҳай'ат, қадрли касобдошлар!
Маълумингизки, 1998 йилда жамият иқтисодий ва ижтимоий-сиёсий ривожланиши, қонун ва адолат устуворлигига эришиш йўлида салмоқли қадамлар қўйилди. Кишилар қалбида миллий ғурур, миллий ифтихор ҳисси ошмоқда. Миллий қадриятларимизни тиклаш борасида буюк ватандошларимиз Хужа Исмоил ал-Бухорий ва Аҳмад ал-Фарғонийларнинг рўй-пояига бағишланган тadbирларнинг ўтказилиши янги куч, илҳомга қорлади.

Таъкидлаш жоизки, Президентимиз И.Каримов раҳнамолигида кундан-кунга юртимизнинг халқаро нуфузи ортиб бормоқда. Республикаимизда инсон ҳуқуқлари ҳимоясида жиддий эътибор берилганлигини халқимиз билдириш билан бирга, шахнинг қадр-қиммати, бахт-саодати, моддий ва маънавий фаровонлигига қаратилган халқчил, демократик жамиятнинг тамал тошлари қўйилмоқда. Ижтимоий, иқтисодий ва сиёсий ривожланишнинг ҳуқуқий пойдеворини яратишда Адлия вазириликнинг муҳим ўрнини таъкидлаш жоиз.

1998 йилда Адлия вазириликнинг 100 ортиқ қонун лойиҳалари, 1,5 мингдан ошмиқ қонун ҳужжатлари ҳуқуқий хулосалар берди.

Оила, Уй-жой, Ер Кодекслари «Қишлоқ хўжалиги кооператив тўғрисида»ги, «Фермер хўжалиги тўғрисида»ги, «Адвокатлик фаолиятининг кафолатлари ва адвокатларнинг ижтимоий ҳимояси тўғрисида»ги, «Инвестиция тўғрисида»ги каби кўпلىк қонун лойиҳаларини ишлашда ва уларни амалга оширишда янги таъқиқларнинг келтирилиши таъқиқларнинг олдига аҳолида алоҳида эътибор қаратилади.

1998 йилда 5 та янги бино қурилиб, фойдаланишга топширилди. Тошкент Давлат юридик институтининг иккинчи биносидан 270 миллион сўмлик реконструкция ишлари бажарилди. 59 та автомашина сотиб олинди, вилоят, туман-шаҳар судларига фойдаланиш учун берилди.

Ҳуқуқий юритувчи субъектларнинг бозор иқтисодийнинг муҳим шарти - шартномавийлик, шу жумладан, контрактация шартномаларига киришини амалда ва ҳуқуқий таъминлашда

кенг қўламли тadbирларни амалга оширилди.

Аниқ вазифалар белгилаб берилган 1466 та масъул ходимларимиз бевосита хўжалик юритувчи субъектларга ҳуқуқий ёрдам бериш ва назоратни таъминлаш мақсадида бириктирилди. Улар 6538

ишлар бошқармасида 418 та ҳўжалик субъектлари, жумладан, 201 та чет эл инвестицияси иштирокидagi корхоналар давлат рўйхатидан ўтказилди, 542 таси қайта рўйхатга олинди. Бу борада аҳвол чуқур ўрганилиб, қонунга хиёф ҳаракатлар учун 289 минг сўм

мажбурий ҳужжатларнинг, жумладан, 5136 та қишлоқ хўжалик корхоналарининг шартнома интисоми бўйича фаолиятини ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш йўли билан ўрганиб чиқдилар. Оқибатда ҳўжалик судларига 2 миллиард 328 млн. сўмлик 2424 та даъво аризалари юборилди, уларнинг деярли барчаси кўриб чиқилиб, тулиғича қаноатлантирилди.

Киришган тақдимномаларимиз натижасида жамоа корхоналарига 427 млн. 184 минг сўмга яқин, оила ва бригада пудратчилари фойдасига 473 млн. сўмдан ошмиқ қарзлар реал ундириб берилди. Бундан ташқари ходимларимиз шартномавийлик муносабатларида масъулиятсизлик қилиниши сабабларини ўрганишда, мансабдор шахслардан 341 нафари интисомий жавобгарликка тортиди, шундан 134 нафари вазифасидан озод қилинди, 87 нафар шахс маъмурий жавобгарликка, 51 нафар шахс эса жиноий жавобгарликка тортиди.

Идоравий меъёрий ҳужжатларни давлат рўйхатидан ўтказиш бўйича 1998 йилда минглаб ҳужжатлар кўриб чиқилди. Уларни амалдаги қонунчиликка мувофиқлаштириш ва меъёрий ҳужжатларни нотўғри қўлланилиш фактларини бартараф этиш мақсадида вазирлик ва идораларга 255 та тақдимнома киритилди, ижроси бўйича тегишли чора-тadbирлар кўрилди.

Халқ хўжалигида ҳуқуқий таъминлашда

кўришдан 341 нафари интисомий жавобгарликка тортиди, шундан 134 нафари вазифасидан озод қилинди, 87 нафар шахс маъмурий жавобгарликка, 51 нафар шахс эса жиноий жавобгарликка тортиди.

Идоравий меъёрий ҳужжатларни давлат рўйхатидан ўтказиш бўйича 1998 йилда минглаб ҳужжатлар кўриб чиқилди. Уларни амалдаги қонунчиликка мувофиқлаштириш ва меъёрий ҳужжатларни нотўғри қўлланилиш фактларини бартараф этиш мақсадида вазирлик ва идораларга 255 та тақдимнома киритилди, ижроси бўйича тегишли чора-тadbирлар кўрилди.

Халқ хўжалигида ҳуқуқий таъминлашда

ҳам ҳақон орамизда осмондан чалпақ ёғишини кутиб турган инсонлар уёқда турсин, казо-казо ташкилотларнинг ҳам борлиги кишини ажаблантирадиган.

1998 йил 27 декабр куни ҳизмат сафари билан Тошкентдан Самарқандга «Ўзбекистон темир йўллари» давлат ҳиссадорлик компаниясига қарашли 918-сонли Тошкент-Бухоро

йўловчи-боғоч ташувчи поездда боришимизга туғри келди.

Хўш, темир йўлда аҳвол қандай? У замон талабларига - бозор иқтисодиёти қўяётган шарт-шароитларга тайёрми? Халқ хўжалиги учун муҳим бўлган тармоқнинг аҳволи қандай?

(Давоми 3-бетда)

Shu songa xabar

ДЕМОКРАТИЯ ВА НОДАВЛАТ ТАШКИЛОТЛАРИ

Урганчада ўтказилган халқаро семинар кучли фуқаролик жамиятини барпо этишда нодавлат ташкилотларининг ўрни ва маънавий муаммоларига бағишланди. Анжумани Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Тараққиёт дастури лойиҳаси вакили ва Ўзбекистон Республикаси инсон ҳуқуқлари Миллий марка хамкорликда ўтказилди.

Семинарда турли нодавлат ташкилотларида инсон ҳуқуқлари муҳофазаси юзасидан республика ва халқаро ҳамжамият наомандаларининг нуктаи назарлари баён этилди. Анжуман иштирокчилари Ўзбекистон Республикасининг умумхалқ муҳофазасидан ўтаётган «Надавлат тижорат ташкилотлари тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси бўйича фикр-мулоҳазаларини баён этиб, турли давлат ва нодавлат муассасаларнинг ўзаро ҳамкорлиги жамиятда демократик жараёнларни кенгайтириш ва чуқурлаштиришга хизмат қилади, деб таъкидладилар. Президент Исрол Каримовнинг «Кучли давлатдан кучли фуқаролик жамияти сари» ширин остида кунни кеча чоп этилган нутқ ва мақолалар тўлаими анжуман иштирокчиларида алоҳида қизиқиш уйғотди.

Вилоят ҳокими И.Юсубов семинар иштирокчилари ҳузурда сўзга чиқди. Мунозараларда БМТ Тараққиёт дастури бош техник маслаҳатчиси Нур Фахрат, Европа хавфсизлиги ва ҳамкорлиги ташкилотининг Марказий Осиёдаги алоқалар бюроси раҳбари Г.Ганчев ва бошқалар қатнашдилар.

Шу ўринда бир мулоҳазамизни айтиб ўтишни лозим кўрдик. Анжуман иштирокчилари ёшларнинг ортида ўтди. Унга вилоятда фаолият кўрсатётган нодавлат оммавий ахборот воситалари, республика газетаси ва журналларнинг вилоятдаги вакиллари тақдир этилмадилар. Семинар ишида маҳаллий ҳокимликнинг бир-икки нафар «ишончли» қаламкашларига иштирок этишди, ҳолос.

А.СОБИРОВ,
«Инсон ва қонун»
муҳбири

«Инсон ва қонун»
текширади ва
назорат қилади

«ОСОН ЭРМАС БУ МАЙДОН ИЧРА ТУРМОҚ...»

Ўки яна мамлакатимиз темир йўлларидаги муаммолар хусусида айрим мулоҳазалар

Манга, етти йилдан бери биз мустақил яшашини ўрганиш баробарида бозор иқтисодиётининг қонун-қоидаларини ҳам қун сайин ўзлаштирмоқдамиз. Биров бу борада тезроқ кўнимка ҳосил қилиб, йилдан йилга одамнинг ҳавасини келтирадиган натижаларга эришмоқда. Бошқа биров эса ҳақон эски тузумнинг шалоқ араваസി

га мингача бозор иқтисодиёти тўғрисида «хиргойи» қилиб юрибди. Бироқ ҳошва деган билан оғиз чучимаиди, деган гап бор.

Ҳаётимизнинг исталган жабҳасини олинг: санъат, илму фан, спорт, қурилиш бўлисин, хуллас, ким ўйлаб топаетган, изланаётган бўлса бозорнинг энг ҳалол ўйини - рақобатнинг ҳақини олиб ишлаётган бўлса,

ошиғи олчи бўлаётми. Биринча дўнди, миждошларни ўғига жалб қилиб олаётми. Рақобатнинг кўзга ташланиб турувчи энг олий белгиси ҳизмат ёки маҳсулот сифатининг бошқаларникидан яхшилиги ва арзонлиғидир. Бу ерда ишни эпилмаётганларнинг аюанносларидан ҳеч қандай натижа чиқмаслиги аллақачон маълум бўлиб қолди. Шундай бўлса

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирилик Тошкент Давлат юридик институти қўйилган кафедраларга мудир лавозимлари учун

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ:

- 1. Давлат ва ҳуқуқ назарияси ва тарихи
 - 2. Давлат ҳуқуқи ва бошқаруви
 - 3. Маъмурий ва молия ҳуқуқи
 - 4. Ўзбек тили ва адабиёти
 - 5. Рус тили
 - 6. Чет тиллари
- Танловга мутахассисликлар бўйича фан докторлари, профессорлар тақдир этилади.

Аризалар бериш муддати эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Миллий тел.: 200047, Тошкент шаҳри, Сайёгоҳ кўчаси, 35-уй, 24-хона.

(Давоми 3-бетда)

